

"Komt tijd.... gaat Grolsch"

De vestiging van Grolsch in Enschede, midden in een woonwijk. Bron: Grolsch N.V./Aerofoto Eetde

In 2003 rolt het laatste biervat uit de vestiging van Grolsch in Groenlo. De bierbrouwer gaat alle activiteiten bundelen op het -nog aan te leggen- industrieterrein De Grote Plooi, nabij Enschede. Het einde van een traditie.

RENÉ BIESENBEEK*

De vestiging van bedrijven vond een paar eeuwen terug vaak plaats bij toeval. In 1615 vestigde zich in het toenmalige plaatsje Grol een zekere heer Neerfelt, en startte een brouwerij. Het kleine bedrijfje werd groot en na een aantal naamswisselingen en overnames is het huidige Grolsch de derde brouwerij van Nederland. Een van die overnames was die van de dertig kilometer verderop gelegen Enschedese Bierbrouwerij in 1922, waardoor de productie verspreid werd over twee lokaties: Groenlo en Enschede, met een capaciteit van drie miljoen hectoliter per jaar. Grolsch gaat nu over tot een bundeling van de productie op een nieuwe lokatie. Vanaf 2006 wordt het gehele bedrijf gevestigd op het nog aan te leggen bedrijvenpark De Grote Plooi te Boekelo, nabij Enschede.

MODERNISERING

De nieuwe brouwerij zal gefaseerd worden gebouwd, maar uiteindelijk ongeveer dertig hectare beslaan. De eerste stap is de uitvoering van het grondwerk, het verzorgen van de energievoorzieningen en de bouw van een brouwhuis, gist- en lagerkelders en afvulhallen.

Deze fase, waarmee een bedrag van ongeveer 200 miljoen gulden is gemoeid, moet zo rond 2001 zijn afgerond. De tweede stap, tot 2006, kost nog eens honderd miljoen gulden en behelst onder meer het verhuizen van het hoofdkantoor. Al in 2003 wordt de lokatie in Groenlo gesloten, de Enschedese vestiging zal in 2006 de deuren sluiten. De uiteindelijke capaciteit van de nieuwe brouwerij is nog niet bekend, maar er zal in ieder geval sprake zijn van een uitbreiding.

De achtergronden van deze beslissing zijn volgens de heer Könings, hoofd *Public Relations* bij Grolsch, vooral bedrijfseconomisch: "De huidige productielokaties stammen uit de jaren vijftig, het is dus inmiddels tijd om te gaan moderniseren. Dat kan natuurlijk beter op één lokatie dan dat je de huidige spreiding in stand houdt." Twee vestigingen vragen immers dubbele investeringen in het productieproces, extra transporten tussen beide lokaties en dubbele overheadfuncties. Daarnaast speelt infrastructuur een belangrijke rol. "De nieuwe lokatie ligt pal naast de A35, het terrein ligt aan de rand van een grote stedelijke agglomeratie en daar hoort natuurlijk een bepaald voorzieningenniveau bij. Ook met het oog op het werknemersbestand is het een logische stap: meer dan zeventig procent van ons personeel woont in of nabij Enschede. Uiteindelijk zal het ons een besparing van circa vijftien miljoen gulden per jaar opleveren".

De bundeling van de activiteiten houdt naast financieel gewin ook een verlies van 150 arbeidsplaatsen in. Deze moeten alle via natuurlijk verloop verdwijnen, hetgeen met het oog op de lange-termijn planning niet ondenkbaar is. Vandaar ook dat de vakbonden niet negatief reageren. Grolsch is immers altijd een 'nette' werkgever geweest.

ALTERNATIEVEN

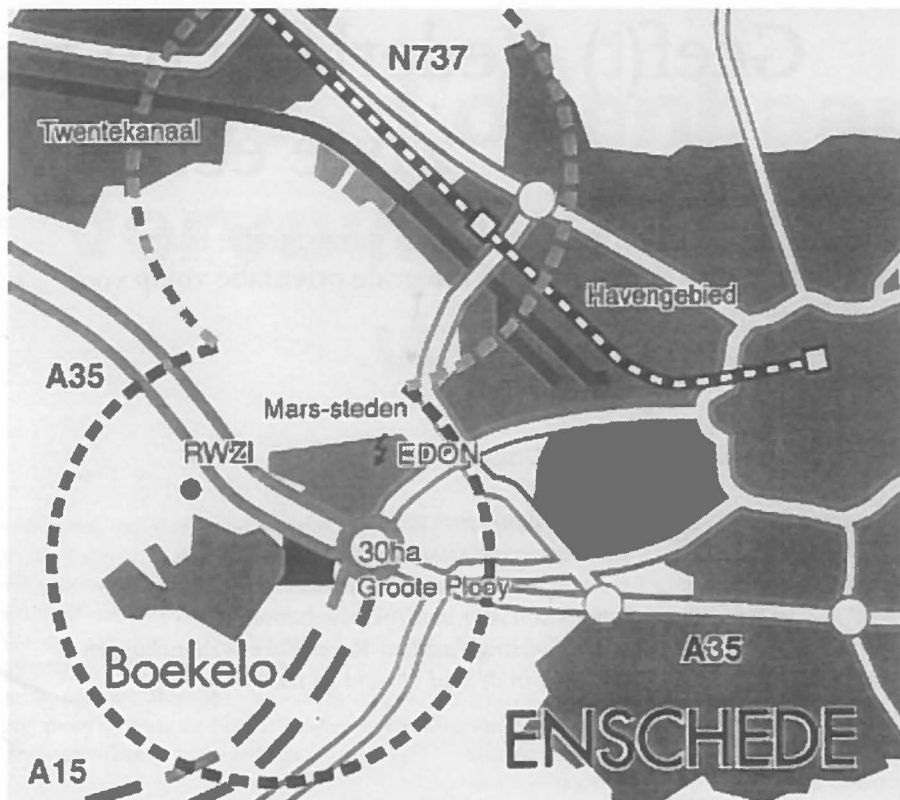
Het traject van de voorgenomen verhuizing werd 14 februari 1997 ingezet met een kort persbericht waarin Grolsch aankondigde op zoek te gaan naar een optimale productielokatie. Naast de handhaving van de huidige situatie werd onderzocht of het het handigst was de productie te bundelen op een van de bestaande lokaties dan wel op zoek te gaan naar een geheel nieuwe plek. De eerste optie bleek duidelijk te duur, uitbreiding te Enschede op de huidige lokatie was niet mogelijk daar deze brouwerij vrijwel midden in de stad ligt. De *shortlist* bestond dus uit uitbreiding van de lokatie in Groenlo of een nieuwe plek, waarvoor zes opties in beeld kwamen. Centraal in het getouwtrek dat daarna ontstond waren de geboden infrastructuur en de arbeidsmarkt. Groenlo wil Grolsch graag houden en biedt aan de rijksweg A18 versneld aan te leggen, en de keuze om of op de huidige lokatie uit te breiden of naar een nieuwe lokatie binnen de gemeentegrenzen te gaan. Enschede reageert vlot door een miljoen gulden te bieden voor scholing van personeel als het bedrijf in Enschede blijft. Groenlo legt hierop hetzelfde bedrag op tafel. Uiteindelijk wordt op twaalf februari van dit jaar het vertrek van Grolsch uit Groenlo wereldkundig gemaakt, notabene door een twintigjarige student Journalistiek, werkzaam voor de lokale omroep Vestingstad Enschede die ondanks het verbod van directeur Troch van Grolsch op aanwezigheid van de pers, de bijeenkomst waarop de werknemers over de op handen zijnde verhuizing werden ingelicht, was binnengeslopen.

GROENLO

In Groenlo zijn de reacties emotioneel. Woordvoerder Verheij van de Gemeente Groenlo

spreekt over een doffe dreun: "Hier heerst diepe verslagenheid. Een onlosmakelijke traditionele band wordt doorgesneden met het vertrek van Grolsch." Men vindt het onvoorstelbaar dat de groen Grolsch-overalls straks uit het straatbeeld verdwijnen. Met iets meer dan 9000 inwoners is het vertrek van de brouwerij natuurlijk een behoorlijk aanslag op de werkgelegenheid. Zo mogelijk nog erger is de breuk met de traditie. Grolsch hoort bij Groenlo, zo zal elke Grollenaar je vertellen. In het uitgaansleven van het dorp is Heineken niets meer dan een scheldwoord, en onder de jeugd is de beugelfles heilig.

De aankondiging van de mogelijkheid om de brouwerij uit Groenlo weg te halen riep dan ook meer op dan alleen emotionele woorden. De plaatselijke kroegen kwamen meteen in actie en dreigen na het definitieve besluit van Grolsch op zoek te gaan naar andere huisleveranciers: "Zomaar de boel dichtgooien, zo ga je niet met mensen om. Als zij hier weggaan, ga ik ander bier schenken". Het nachtleven van Groenlo is een belangrijke tak van bedrijvigheid in Groenlo. Elk weekend trekt de stad vele bezoekers uit de wijde omtrek. Dit omzetverlies zal Grolsch de das niet omdoen, maar het geeft wel aan hoe Groenlo het vertrek van de brouwer opvat. Zelfs binnen de familie Groen, voormalige eigenaars van het concern, is tweespalt ontstaan. De een spreekt van een absoluut gebrek

Anderen laten het niet bij teleurgestelde woorden: na de bekendmaking van de verhuizing werden bij het kantoor van Grolsch in Groenlo een aantal ruiten ingegooid, op andere plaatsen

VERZET BOEKELO

Ook buiten Groenlo is er verzet tegen de voorgenomen verhuizing van Grolsch. In Boekelo is het echter niet het vertrek, maar de komst van de bierbrouwer waar men niet blij mee is. Een inderhaast opgerichte belangenvereniging ziet de bouw van de brouwerij als een overval. De heer Van der Valk van het actiecomité ziet nog wel een aantal valkuilen: "Het college van B & W kan helemaal niet zeggen dat de bierbrouwer naar Boekelo verhuist. Het wil dat graag, maar dat is ook alles. In feite is er alleen op het niveau van ambtenaren en een wethouder 'ja' gezegd tegen Grolsch. Ondertussen is de meeste grond van het beoogde industrieterrein nog in handen van particulieren en heeft het bovendien een agrarische bestemming in het bestemmingsplan. Alle procedures om dat om te zetten naar een industriële bestemming moeten dus nog beginnen." Vooral de vrees voor stank- en verkeersoverlast hebben de overhand.

Ondanks alle emotionele reacties ziet Grolsch de verhuizing als een blijk van vertrouwen in de eigen toekomst. Met de beoogde investeringen drukt de directie van Grolsch meteen alle geruchten de kop in dat de brouwerij overgenomen zou worden door een ander, groter concern. Men mikt duidelijk op een eigen, zelfstandige positie met een grotere capaciteit. Dit is natuurlijk maar een kleine pleister op de wonde voor Groenlo, waar het gerstenat uit de beugelfles nooit meer hetzelfde zal smaken.

Vestiging te Groenlo, deuren sluiten in 2003. Bron: Grolsch N.V./Aerophoto Eelde

aan gevoel voor traditie, terwijl de ander vooral het oog richt op uitbreiding en efficiëntie.

hingen de vlaggen halfstok. De plaatselijke krant kopte: 'Enschede brouwt, Groenlo rouwt'.

*Redactie AGORA. Met dank aan de Gemeente Groenlo, Arlien Schut en Grolsch NV.